

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 171/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť Ing. arch. P. Ch., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. P., Advokátska kancelária H., s r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 53/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. arch. P. Ch. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 53/1999 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e ,** aby v označenom konaní konal bez ďalších prietahov.

3. Ing. arch. P. Ch. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od doručenia nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť Ing. arch P. Ch. trovy právneho zastúpenia v sume 121,20 € (slovom stodvadsaťjeden eur a dvadsať centov) na účet Advokátskej kancelárie H., s r. o., vedený v T., a. s., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Návrhom na začatie konania o ústavnej sťažnosti podaným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. apríla 2010 Ing. arch. P. Ch. (ďalej len „sťažovateľ“) napadol v záhlaví označené konanie pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) s tvrdením, že doterajšia dĺžka tohto konania porušuje jeho Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručené právo zakotvené v čl. 48 ods. 2 ústavy, a to aj napriek tomu, že podal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ale bez zreteľného výsledku.

2. Po prijatí veci na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu z 28. apríla 2010 sa na základe jeho výzvy vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá uviedla, že predmetné konanie je poznačené prietahmi, ale tieto boli spôsobené aj účastníkmi konania, ktorí sa viackrát nedostavili na nariadené pojednávania, potom súdnymi znalcami, ktorí po čase odmietli vykonať znalecké dokazovanie pre svoju pracovnú zaťaženosť, a naostatok aj prerušením konania v čase od roku 2001 do 19. júna 2006 pre súbežne vedené trestné konanie, v ktorom sa mali riešiť obdobné skutkové a právne otázky. Z týchto dôvodov požiadala ústavný súd nepriznať finančné zadosťučinenie uvedené v návrhu vo výške 15 500 €.

3. Za splnenia podmienok uvedených v § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd rozhodoval na neverejnom pojednávaní a po oboznámení sa s obsahom spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 53/99 zistil, že konanie o určenie neplatnosti záložnej zmluvy začalo ešte na bývalom Mestskom súde Bratislava 29. septembra 1994 a do dnešného dňa nebolo meritórne a právoplatne skončené. Posledným úkonom súdu v danej veci je urobený úradný záznam z 13. mája 2010, v ktorom sudkyňa zisťovala adresu znalca V. R. potrebnú na doručenie písomností zo strany súdu pre účely vypracovania posudku.

4. Sťažovateľ až 3. decembra 2009 podal sťažnosť na doterajšie prietahy v súdnom konaní, hoci sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd považuje za účinný prostriedok nápravy postupu všeobecného súdu, ktorý môže prispieť k odstráneniu nečinnosti súdu, a tým aj k urýchleniu konania (I. ÚS 222/2010 a ďalšie).

5. Podľa č. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

6. Primeranosť dĺžky civilného konania, a teda aj predmetného konania o určenie neplatnosti záložnej zmluvy treba skúmať a preverovať v každom prípade osobitne a v rámci konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitnosť, závažnosť, rozsiahlosť, či obtiažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a samotného sudcu v priebehu konania a pod. (porov. *Philis v. Grécko* 1997, *Pélissier a Sassi v. Francúzsko* 1999, I. ÚS 257/08 či I. ÚS 413/08 ap.).

7. Po zvážení uvedených kritérií dospel ústavný súd k záveru, že sporná vec, ktorá je v nerozhodnutom stave 15 rokov, zjavne prekračuje ústavné medze primeranosti tohto konania, a to aj napriek určitej zložitosti v zisťovaní skutkových okolností prípadu (aj v súvisiacom trestnom konaní) a najmä pri diametrálne odlišnom prístupe účastníkov k predmetu konania. V Občianskom súdnom poriadku je však dosť procesných inštitútov, ktorých správne a vhodné použitie zabezpečí, aby každé konanie bolo právoplatne skončené bez zbytočných prietáhov či v primeranej lehote (porov. § 6, § 100, § 114, § 117, § 119 a pod. Občianskeho súdneho poriadku). Požiadavku, aby ochrana práv bola poskytnutá a zabezpečená v primeranej dobe, totiž netreba osobitne odôvodňovať. Je zrejmé, že len rýchla ochrana môže byť dostatočne účinná, šetriaca náklady nielen účastníkom konania, ale aj samotnému súdu, a zároveň taká ochrana pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

8. Nemožno však vždy zdĺhavosť v konaní pričítať len súdu. To odráža aj judikatúra EŠLP, keď hovorí, že „len zdržanie pričítateľné štátu môže oprávňovať záver, že nebola splnená požiadavka primeranej lehoty“ (Buchholz, 1981).

9. K zbytočným prietahom v danom konaní došlo jednak samotným nekonaním konkrétneho sudcu (od 30. apríla 1995 do 5. mája 1999) a jeho neefektívnou činnosťou (od 10. júla 2001 do 19. júna 2006), keď síce vykonával rôzne procesné úkony, ale bez podstatného vplyvu na meritórne a hlavne právoplatné skončenie danej veci. V tejto súvislosti treba však dodať, že aj správanie sťažovateľa (jeho právneho zástupcu) prispelo k celkovému predĺženiu konania, keď mnohokrát zostal v spore pasívny (po celý čas prerušenia konania od 10. júla 2001 do 19. júna 2006, ale aj v predchádzajúcom období, keď sa o spor vôbec nezaujímal), neskôr sa nariadených pojednávaniach nezúčastňoval (24. októbra 2006, 21. novembra 2006, 11. mája 2007, 31. augusta 2007, 16. októbra 2007 a pod.) a naostatok sťažnosť na prietahy podal po prvýkrát až 3. decembra 2009, takže aj nečinnosť sťažovateľa v podstatnej miere prispela k neprimeranej dĺžke konania, hoci platí zásada, že práva patria len bdelym (vigilantibus iura). V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.

10. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa konať a rozhodnúť v primeranej dobe či bez zbytočných prieťahov, prikázal okresnému súdu ďalej konať vo veci bez zbytočných prieťahov (neuposlušnutie môže vyvolať aj disciplinárnu zodpovednosť konajúcej sudkyne) a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 € (čl. 127 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy), ktoré odzrkadľuje jednak značné prieťahy v doterajšom súdnom konaní zapríčinené súdom, ale aj pasívne správanie sťažovateľa v tomto konaní v podstate až do 3. decembra 2009.

11. Sťažovateľovi ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú v sťažnosti žiadal za dva úkony právnej pomoci v sume 121,20 € a ktorú mu vyplatí okresný súd na účet jeho právneho zástupcu v lehote do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2010